

5. בטיחות, ביטחון ושעת חירום

5.3 ביטחון

5.3-57 נוהלי ביטחון בבתי הספר - ארגון האבטחה

1. כללי

- 1.1 ארגון האבטחה במוסד החינוכי מוטל על קב"ט הרשות על פי הנחיות משטרת ישראל.
- 1.2 פירוט תפקידיו של רכז הביטחון מובא בסעיף 5.3-56 בחוזר זה.
- 1.3 בתכנון ובארגון של אבטחת המוסד יש להיעזר בתיק הביטחון המוסדי.

2. דגשים בארגון האבטחה על ידי קב"ט הרשות

2.1 הנושאים והמרכיבים של ארגון האבטחה שיש לתכנן, לארגן ולבצע כוללים, בין היתר –

- 2.1.1 קביעת סדרי הפיקוח על אופן הביצוע של האבטחה;
- 2.1.2 בדיקת הימצאותם וכשירותם של מרכיבי הביטחון השונים;
- 2.1.3 הכשרת מאבטח/שומר מוסדות החינוך להתנהגות בעת אירועי חירום שתיעשה על ידי משטרת ישראל במסגרת הכשרתו הבסיסית ובאימוני הרענון;
- 2.1.4 תדרוך מקצועי למאבטחים/לשומרים לגבי סדרי האבטחה במוסד ופעילות המאבטח/השומר בעת אירוע, שיינתן בהנחיית משטרת ישראל ובאמצעות קב"ט הרשות, וביצוע תרגילי הדמיה לתרחישים אפשריים;
- 2.1.5 קביעת נוהלי הדיווח והרישום של התייבבות המאבטחים;
- 2.1.6 קביעת הנהלים והסדרים של התקשורת והתיאום עם גורמי הביטחון וההצלה השונים, ובכלל זה קב"ט מוסה"ח / הרשות;
- 2.1.7 קביעת צוותי החירום במוסד, ארגונם, הדרכתם ותרגולם;
- 2.1.8 קביעת הסדרים והסוגים של האזעקות במוסד, לרבות דיווחיות וכורזיות, בזיקה לסוגי האירועים השונים;
- 2.1.9 תכנון, ארגון ותרגול בית הספר למקרים של אירועי חירום על פי ההנחיות של גורמי החירום השונים (ראה פירוט בסעיף 5.3-59 בחוזר זה - "התנהגות בעת אירוע חירום");
- 2.1.10 קביעת סדרי הפיקוח והבקרה על נושאי נשק במוסד (ראה פירוט בסעיף 5.3-58 בחוזר זה – "נשק במוסד החינוכי");
- 2.1.11 קביעת דרכי התקשורת הפנים-בית-ספרית עם המנהל, עם רכז הביטחון, עם המזכירות ועם מאבטח מוסד החינוך).

2.2 פירוט הארגון של האבטחה

2.2.1 פיקוח על ביצוע האבטחה

- א. הפיקוח יבוצע על ידי משטרת ישראל, קב"ט הרשות, רכז הביטחון במוסד החינוך וחברת השמירה.

ב. הפיקוח יקיף את מכלול הפעילויות של המאבטחים על פי הגדרת תפקידם.

2.3 פיקוח על הימצאות מרכיבי הביטחון ועל תקינותם

- 2.3.1 קב"ט הרשות ינחה את מנהל המוסד החינוכי לקיים מעקב אחר כשירותם ותקינותם של מרכיבי הביטחון השונים במוסד:
- הגדר ההיקפית
  - השערים
  - מערכות הכריזה
  - אמצעי הקשר: הטלפונים, מכשירי הקשר, כורזיות/דיווחיות
  - מערכות טלוויזיה במעגל סגור
  - מערכות כיבוי אש, מערכות סינון מרכזיות, מערכת התראה מפני רעידת אדמה.
- 2.3.2 אם יימצא ציוד לביטחון לא תקין במוסד, יש לדווח על כך בפירוט לקב"ט מוסדות החינוך/הרשות, והוא יפעל לתיקון המרכיבים ולהשלמתם.
- 2.3.3 תדירות הביקורות לגבי האמצעים השונים האלה תהיה פעם בחודש על ידי רכז הביטחון.
- 2.3.4 רכז הביטחון יבצע מעקב שוטף אחר התקינות של אמצעי הביטחון הבולטים האמורים, וידווח למנהל בית הספר ולקב"ט מוסדות החינוך על ממצאי הבדיקה.
- 2.3.5 במהלך חודש יוני מדי שנה יבוצע סקר התקינות של מערכות הביטחון במוסד החינוכי על ידי רכז הביטחון, ותוצאותיו תועברנה לבעלות ולקב"ט ברשות המקומית לצורך טיפול לפני תחילת שנת הלימודים הקרובה.
- 2.3.6 חובה להשלים ולתקן את מרכיבי הביטחון לפני תחילת שנת הלימודים.

2.4 תדרוך המאבטחים/השומרים

- 2.4.1 קב"ט מוסדות החינוך יקיים ריאיון אישי עם המאבטח/השומר לפני קליטתו בתחילת כל שנת לימודים ולפני הצבתו בשמירה בבית הספר. הריאיון יתועד בכתב. קב"ט מוסדות החינוך ברשות ייתן את הסכמתו לקבלת המועמד להמשך תהליך הקליטה, ההכשרה וההצבה של המועמד במוסד החינוכי. סיכומי הראיונות יתויקו במשרד הקב"ט, בתיק האישי של המאבטח/השומר.
- 2.4.2 על קב"ט מוסדות החינוך לוודא שהמאבטח/השומר עבר הכשרה באחד מבתי הספר להכשרה של משטרת ישראל ושיש לו אישור על העדר רישום עברות מין.
- 2.4.3 לפני כניסת מאבטח קבוע לתפקידו במוסד החינוכי יינתן לו תדריך יסודי בכתב ובעל-פה על פי הנחיית משטרת ישראל ובאמצעות קב"ט מוסדות החינוך/הרשות.
- 2.4.4 האחריות לתדרוך המאבטח/השומר היא על קב"ט מוסדות החינוך/הרשות ועל הנהלת המוסד החינוכי.
- 2.4.5 **התדריך בכתב ובעל פה יימסר באמצעות הקב"ט, ויכלול את הנקודות האלה:**
- א. מטרת האבטחה

- ב. תפקיד המאבטח/השומר (אם יש שני מאבטחים או יותר, תצוין חלוקת התפקידים והמשימות ביניהם)
- ג. פירוט המקום או המסלול שבו ימלא המאבטח/השומר את תפקידו
- ד. סדרי סריקת הבוקר תוך פירוט נוהלי הסריקה ושיטת הביצוע
- ה. הסדרים והתדירות של סריקות נוספות במשך היום (טופס רישום של ביצוע הסריקות ראה בנספח א של סעיף זה)
- ו. מצב המוסד מבחינת הגידור והשערים ואמצעי מיגון נוספים
- ז. האנשים או בעלי התפקידים הרשאים להיכנס למוסד והאופן שבו המאבטח/השומר יזהה אותם
- ח. הגורם שהמאבטח/השומר מודיע לו על כל מקרה חריג (תנועה חשודה, חפץ חשוד, זר הרוצה להיכנס למוסד) והאמצעי שהוא משתמש בו להודעה
- ט. אמצעי הקשר העומד לרשות המאבטחים, לרבות דף קשר של מספרי טלפון חיוניים
- י. ההתנהגות בעת איתור אנשים חשודים
- יא. נוהל הפתיחה באש
- יב. הפעולות שעל המאבטח לעשות במקרה של אירוע חירום (יריות, ניסיון של מחבלים להשתלט על המוסד, תקיפה בנשק חם או קר, אדם חשוד, חפץ חשוד, רכב חשוד)
- יג. הזמן שבו המאבטח/השומר מסיים את תפקידו
- יד. ציוד המאבטח: מדי חברת האבטחה, תג זיהוי, כובע צהוב עם כיתוב ביטחון, אקדח מאובטח, נרתיק אקדח תקני ותקין, מחסניות בפונדה, שרוך אבטחה, תעודת מאבטח מוסדות החינוך, פנקס מאבטח מוסדות החינוך מעודכן, תרסיס "פלפל" ואמצעי קשר
- טו. הפעולות שעל המאבטח לעשות כדי למנוע את חטיפת נשקו (ראה בנספח ג להלן)

2.4.6 התדריך בעל פה יכלול -

- א. הבהרה והדגשה של הנקודות החשובות שצוינו בתדריך שבכתב;
- ב. פרטים נוספים ומעודכנים שאינם מופיעים או מודגשים בתדריך שבכתב, כגון שינויים במוסד ובמבנה, בנייה חדשה, פרצות בגדר, הגדרת בעלי תפקידים במוסד והכרת המבנים/החדרים השונים בבית הספר;
- ג. פעילויות מיוחדות שבית הספר מקיים, כמו כנסים, פעילות מעבר לשעות הלימוד השגרתיות, יציאה לפעילויות מחוץ לתחום המוסד ועוד.

2.5 סדרי קשר ותיאום עם גורמי הביטחון וההצלה השונים

- 2.5.1 למוסד החינוך צריכים להיות הכלים והאפשרויות להזעיק מיידית בעת הצורך את כוחות הביטחון וההצלה. הכוונה לקשר מיידית עם כוחות הביטחון (המשטרה, צה"ל), עם כוחות ההצלה (מכבי אש, מד"א), עם קב"ט הרשות המקומית ועם נידת האבטחה של המשטרה.
- 2.5.2 אזעקת נידת הסיור של משטרת ישראל תיעשה ישירות אל מוקד הרשות ואל המוקד המשטרתי תוך יידוע הקב"ט הרשותי. הקשר יבוצע באמצעות טלפון, מכשיר קשר, נקודת קצה של מוקד מצוקה וכל אמצעי

אחר שייקבע לכך על ידי משטרת ישראל, באמצעות קב"ט מוסדות החינוך. האמצעים, דרכי ההתקשרות וסדרי התיאום המוקדם ייקבעו על ידי משטרת ישראל באמצעות קב"ט מוסדות החינוך ברשות.

2.6 צוותי כוננות

- 2.6.1 פירוט צוותי החירום מופיע בסעיף 5.3-59 של חוזר זה.
- 2.6.2 במסגרת הארגון של ביטחון המוסד יש להקים צוותים המורכבים ממורים ומתלמידים והמשמשים כוח עזר חיוני וחשוב ביותר לביטחון המוסד. כמו כן יש למנות אחראים לכל צוות, להדריך אותם במילוי תפקידיהם ולתרגלם במילוי משימותיהם.

2.7 אזעקות במוסד

- 2.7.1 במסגרת ארגון האבטחה במוסד יש לקבוע את אותות האזעקה השונים לכל סוג של אירוע. יש להבטיח, על ידי שינון ותרגול, שאותות אלו מוכרים וידועים למורים ולתלמידים כאחד, ובעיקר לממלאי התפקידים.
- 2.7.2 אירועים אפשריים הם התראה על כוננות לפינוי בגלל מציאת חפץ חשוד או אירוע חירום, הודעה על התחלת פינוי המוסד, התראה במקרה שצופר הג"א אינו נשמע בשטח המוסד ועוד.
- 2.7.3 אותות אלו יכולים להתבצע באמצעות מערכת הצלצולים של בית הספר, וכן באמצעות מערכת כריזה או כל אמצעי אחר שייקבע. בבתי ספר שיש בהם כורזיות מטעם פיקוד העורף ו/או מערכת התראה מפני רעידת אדמה יש לחברן למערכת הכריזה הבית-ספרית.

2.8 תרגיל פינוי בכפיפות לתכנית העבודה השנתית ועל פיה

- 2.8.1 המוסד יתורגל פעמיים בשנה בתרגיל פינוי. תרגיל אחד יתוכנן ויבוצע על ידי המוסד, ותרגיל שני יבוצע באחריות קצין הביטחון של הרשות המקומית/קב"ט מוסה"ח.
- 2.8.2 התרגיל הראשון (רעידת אדמה/ירי טילים) יתקיים לא יאוחר מ-15 בספטמבר, ויתבצע על ידי בית הספר (תרגיל פנימי).
- 2.8.3 שבוע לפני ביצוע התרגיל יודיע מנהל בית הספר לקב"ט/למנהל מחלקת החינוך ברשות המקומית על היום ועל השעה שבהם ייערך התרגיל. הקב"ט יעביר את הפרטים לקצין אבטחה של משטרת ישראל.
- 2.8.4 עד שבוע לאחר ביצוע התרגיל ידווח המנהל בכתב לקב"ט/למנהל מחלקת החינוך על אופן ביצוע התרגיל על גבי טופס קיום תרגיל פינוי.
- 2.8.5 המנהל יקבע מי יופקד על ביצוע התרגיל, ומי יופקד על הבטיחות בתרגיל.
- 2.8.6 לקראת ביצוע התרגיל יש לתדרך את המורים ואת התלמידים על ידי מנהל בית הספר ורכז הביטחון כיצד להתנהג ולפעול בשלבי התרגיל השונים. יש לערוך תרגילים מוקדמים, לעתים בשלבים, כדי שבעת התרגיל, וגם באירוע אמיתי, יפעל בית הספר במהירות וביעילות.

2.9 תרגיל עירנות למאבטח על ידי קב"ט הרשות

תרגיל העירנות, שמטרתו לבחון את תפקודם של מבצעי סריקת הבוקר במוסד, יתוכנן ויבוצע על ידי קב"ט מוסדות החינוך ברשות. סדרי הביצוע מועד התרגול ייקבעו על ידי הקב"ט פעם בחודש.

2.10 תרגיל התראה על ירי טילים

התרגיל יבוצע בתחילת שנת הלימודים (ובמשך השנה, בתדירות שתיקבע על ידי המחוז), באחריות מנהל בית הספר ובהנחיית קב"ט הרשות/קב"ט מוסדות החינוך.

2.11 תרגיל שרפה

התרגיל יבוצע בתחילת שנת הלימודים (בחודשים ספטמבר-אוקטובר), באחריות מנהל בית-הספר ועל פי הנחיה של קב"ט הרשות.

2.12 תרגיל רעידת אדמה

התרגיל יבוצע בתחילת שנת הלימודים, באחריות מנהל בית הספר ובהתאם להנחיה ולתדרוך של קב"ט הרשות.

2.13 תרגיל דליפת חומרים מסוכנים

התרגיל יבוצע במהלך שנת הלימודים, באחריות מנהל בית הספר ועל פי הנחיה ותדרוך של קב"ט הרשות.

2.14 תרגיל התגוננות ארצי

המועד והמתווה של התרגיל ייקבעו מדי שנה על ידי האגף הבכיר לביטחון במשרד החינוך, בתיאום עם פיקוד העורף.

3. נספחים

[נספח א:](#) דוח סריקות

[נספח ב:](#) דוח נכנסים/יוצאים

[נספח ג:](#) הנחיות לשמירה על הנשק שבידי המאבטח מפני חטיפה